

Ed. **495. Frumvarp til laga** [239. mál]
um Orkubú Vestfjarða.

(Lagt fyrir Alþingi á 97. löggjafarþingi 1975—76.)

1. gr.

Ríkissjóður Íslands og sveitarfélög á Vestfjörðum skulu setja á stofn orku-fyrirtæki, er nefnist Orkubú Vestfjarða.

2. gr.

Tilgangur fyrirtækisins skal vera að virkja vatnsafl og jarðhita á Vestfjörðum, þar sem hagkvæmt þykir. Skal Orkubú Vestfjarða eiga og reka vatnsorkuver og dísilraforkustöðvar til raforkuframleiðslu, ásamt nauðsynlegum mannvirkjum til raf-orkuflutnings og raforkudreifingar. Fyrirtækið skal eiga og reka jarðvarmavirki og nauðsynlegt flutningskerfi og dreifikerfi fyrir heitt vatn. Skal fyrirtækið og eiga og reka fjarvarmakyndistöðvar ásamt nauðsynlegu dreifikerfi.

Fyrirtækið skal annast virkjunarrannsóknir og aðrar undirbúningsrannsóknir eftir því sem ákveðið er hverju sinni.

3. gr.

Orkubú Vestfjarða er sameignarfélag ríkisins og sveitarfélaga á Vestfjörðum. Eignarhluti ríkissjóðs skal vera 40%, en eignarhlutir sveitarfélaganna skulu nema samtals 60%.

Eignarhlutdeild sveitarfélaganna skiptist innbyrðis í hlutfalli við íbúatölu þeirra.

Eignarhlutföllum verður ekki breytt nema til samræmis við íbúafjölda, sbr. 9. gr. og engum sameignarfélagum er heimilt að ganga úr fyrirtækinu án samþykkis allra sameigenda.

Fyrirtækið er sjálfstæður réttaraðili og hefir sjálfstæðan fjárhag og reikningshald.

Heimili þess og varnarþing er á Ísafirði.

4. gr.

Sameigendur beri einfalda óskipta ábyrgð á skuldbindingum Orkubús Vestfjarða gagnvart kröfuhöfum. Innbyrðis skiptist ábyrgð samkvæmt eignarhlutföllum.

5. gr.

Rafmagnsveitur ríkisins og ríkissjóður, svo og orkuveitur sveitarfélaga á Vestfjörðum skulu afhenda Orkubúi Vestfjarða til eignar sem stofnframlag öll mannvirki sín á Vestfjörðum í raforkuverum, rafstöðvum, kyndistöðvum og jarðvarmavirkjunum ásamt tilheyrandi flutnings- og dreifikerfi, enda yfirtaki fyrirtækið skuldir, sem svarar til stofnkostnaðar af mannvirkjum þeim, sem það tekur við.

6. gr.

Iðnaðarráðherra veitir Orkubúi Vestfjarða einkaleyfi til þeirrar starfsemi, sem felst í tilgangi fyrirtækisins samkvæmt 2. gr. Ráðherra er þó heimilt, að fengnu álitni stjórnar Orkubús Vestfjarða, að ákveða, að rekstur einstakra orkumannvirkja skuli vera undanþeginn, svo sem bygging og rekstur mannvirkja til raforkudreifingar, jarðvarmaveitna og fjarvarmaveitna með kyndistöðvum innan þeirra sveitarfélaga, sem þess óska.

7. gr.

Stjórn Orkubús Vestfjarða skal skipuð 5 mönnum. Á aðalfundi skulu fulltrúar sveitarfélaganna kjósa 3 menn og jafnmarga til vara. Iðnaðarráðherra og fjármálaráðherra skulu skipa einn mann hvor og einn mann hvor til vara. Stjórnin skiptir með sér verkum.

Undirskrift meiri hluta stjórnar bindur félagið.

8. gr.

Stjórn Orkubús Vestfjarða hefir á hendi yfirstjórn á framkvæmdum fyrirtækisins og rekstri.

Stjórn Orkubús Vestfjarða ræður framkvæmdastjóra, er veitir fyrirtækinu forstöðu. Framkvæmdastjóri skal annast allan daglegan rekstur fyrirtækisins. Skal hann eiga sæti á stjórnarfundum og hafa þar málfrelsi og tillögurétt, en eigi atkvæðisrétt.

9. gr.

Aðalfund Orkubús Vestfjarða skal halda fyrir 1. júní ár hvert. Stjórnin boðar til aðalfundar með dagskrá og með tveggja vikna fyrirvara. Á aðalfundi eiga sæti fulltrúar sameignaraðila, sem fara með atkvæðisrétt í hlutfalli við eignarhlutdeild umbjóðenda sinna. Fyrir aðalfund skal leggja skrá um skiptingu eignarhlutdeildar sameignaraðila og atkvæðisrétt samkvæmt manntali 1. desember árið áður. Fulltrúar sveitarfélaganna fara með eitt atkvæði fyrir hvern íbúa í hverju viðkomandi sveitarfélagi. Fulltrúi ríkisins fer með atkvæðisrétt sem svarar til 40% heildaratkvæða. Afl atkvæða ræður á aðalfundi.

Á aðalfundi skal fjalla um eftirgreind mál:

1. Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra.
2. Lagðir skulu fram til samþykktar endurskoðaðir reikningar félagsins.
3. Kosning stjórnar skv. 7. gr.
4. Kosning eins endurskoðanda, en fjármálaráðherra skal tilnefna annan. Varamenn skal velja með sama hætti.

10. gr.

Stjórn Orkubús Vestfjarða setur gjaldskrá um verð á seldri orku til notenda. Gætt skal almennra arðsemissjónarmiða við setningu gjaldskrár. Gjaldskrá öðlast eigi gildi fyrr en hún hefir verið staðfest af iðnaðarráðherra og birt í Stjórnartíðindum eða Lögbirtingablaði.

11. gr.

Heimilt er stjórn Orkubús Vestfjarða að taka lán til þarfa fyrirtækisins og taka ábyrgð á greiðslum og öðrum skuldbindingum í sama skyni.

Stjórnin getur ekki skuldbundið eignaraðila að því er varðar greiðsluskuldbindingar og ábyrgð á lánnum til framkvæmda og breytinga á mannvirkjum, nema að fengnu samþykki þeirra. Þó þarf stjórnin ekki að leita slíks samþykkis, ef samlagðar skuldbindingar og ábyrgðir, sem gengist er undir á hverju ári, eru minna en 10% af brúttótekjum fyrirtækisins á næstliðnu ári.

6.7.75

12. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að takast á hendur sjálfskuldarábyrgð á lánnum, er Orkubú Vestfjarða tekur til orkuframkvæmda. Ábyrgðin skal vera með þeim kjörum og skilmálum, er ríkisstjórnin ákveður, og tekur hún jafnt til greiðslu afborgana, vaxta og annars kostnaðar.

Ríkisstjórninni er einnig heimilt að taka lán, er kæmi að hluta eða að öllu leyti í stað ábyrgðar skv. 1. mgr. Lánið endurlánar ríkisstjórnin Orkubúi Vestfjarða með þeim kjörum og skilmálum, sem hún ákveður.

13. gr.

Orkubú Vestfjarða er undanþegið tekjuskatti, útsvari, aðstöðugjaldi, stimpilgjaldi og öðrum sköttum til ríkis, sýslu- og sveitarfélaga.

14. gr.

Ráðherra getur heimilað Orkubúi Vestfjarða að taka eignarnámi jarðhitaréttindi, vatnsréttindi, lönd og mannvirki og önnur réttindi, sem nauðsynleg eru til framkvæmda samkvæmt lögum þessum. Um framkvæmd eignarnáms fer eftir lögum nr. 11/1973.

15. gr.

Þegar eftir gildistöku laga þessara skal iðnaðarráðherra gangast fyrir, að sameignarsamningur sé gerður milli aðila og stofnfundur fyrirtækisins haldinn samkvæmt reglum 9. gr. eftir því sem við á. Skal þessu lokið á árinu 1976.

Iðnaðarráðherra setur reglugerð, þar sem nánar skal ákveðið um framkvæmd þessara laga og starfsemi Orkubús Vestfjarða. Skal stjórn Orkubús Vestfjarða undirbúa reglugerðina í samráði við eignaraðila.

16. gr.

Með lögum þessum eru felld úr gildi lög nr. 47/1948 um hitaafsstöð og hitaveitu á Ísafirði, lög nr. 54/1954 um orkuver Vestfjarða, ásamt síðari breytingu, sbr. lög nr. 32/1973, svo og aðrar heimildir í lögum fyrir Rafmagnsveitur ríkisins til virkjunar fallvatna á Vestfjörðum.

17. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Hinn 23. júlí 1975 skipaði iðnaðarráðherra, Gunnar Thoroddsen, 7 manna nefnd til þess að vinna að orkumálum Vestfjarða og kanna viðhorf sveitarfélaga á Vestfjörðum til stofnunar Vestfjarðavirkjunar, með tilvísun til ályktunar Al-

þingis frá 5. apríl 1971 um orkumál Vestfjarða. Var nefndinni falið m.a. „að gera tillögur um, hvernig staðið verði að stofnun Vestfjarðavirkjunar, sem verði sameign ríkisins og sveitarfélaganna þar, og hafi það verkefni að annast framleiðslu og dreitingu raforku og hagnýtingu jarðvarma í þessum landshluta.“

Í nefndina voru skipaðir ettirtaldir menn: Engilbert Ingvarsson, rafveitustjóri, Mýri, Snæfjallahreppi; Guðmundur H. Ingólfsson, bæjarfulltrúi, Ísafirði; Ingolfur Arason, hreppsneindarmaður, Patreksfirði; Jóhann T. Bjarnason, framkvæmdastjóri Fjórðungssambands Vestfjarða, Ísafirði; Karl E. Loftsson, oddviti, Hólmanvík; Olafur Kristjánsson, forseti bæjarstjórnar, Bolungarvík, og Þorvaldur Garðar Kristjánsson, alþingismaður, formaður Orkuráðs, sem jafnframt var skipaður formaður nefndarinnar.

Með þingsátyktuninni frá 5. apríl 1971 var ríkisstjórninni falið að kanna óskir sveitarfélaganna á Vestfjörðum um þátttöku í virkjunarframkvæmdum með það fyrir augum að stofna sameignarfyrirtæki ríkisins og sveitarfélaganna. Fer og ekki á milli mála, að á undantörnum árum hefur verið vaxandi ahugi fyrir því á Vestfjörðum, að Vestfirðingar taki orkumálin þar í eigin hendur í samvinnu við ríkið. Þetta hefur m.a. komið fram í steinumarkandi ályktun, sem Fjórðungssamband Vestfirðinga hefur gert á þingum sínum, þar sem orkumál Vestfjarða hafa verið margrædd. Þessi afstaða fer saman við tillögur Sambands ísl. sveitarfélaga um verkaskiptingu ríkis og sveitarfélaga, þar sem lagt er til, að orkuöflun verði í höndum sameignarfyrirtækja ríkis og sveitarfélaga. Er þetta og í samræmi við niðurstöður á ráðstefnu Sambands íslenskra rafveitna 1972 um skipulag orkumála, þar sem mörkuð var sú meginstefna, að orkuvinnslufyrirtæki séu sameign sveitarfélaga og ríkis og framtíðarskipan yrði sú, að landinu verði skipt í svæði með hvert sitt landshlutafyrirtæki í orkumálum. Í þessu sambandi má og minna á, að skömmu áður en orkulögin frá 1967 voru sett hafði Alþingi samþykkt lög um Landsvirkjun og Laxárvirkjun, tvö orkufyrirtæki í sameign ríkis og sveitarfélaga fyrir tiltekin svæði í landinu. Segja má, að með þeirri samþykkt hafi Alþingi markað þá stefnu að skipta landinu í orkuveitusvæði eftir hagkvæmum landfræðilegum mörkum og stjórnunarlegum, t.d. í samræmi við núverandi kjördæmaskipun. Þessi stefna felur í sér, að komið verði á fót landshlutafyrirtæki um orkumál Vestfjarða, Vestfjarðavirkjun, sem nefndin leggur til að nefnist Orkubú Vestfjarða.

Hugmyndin um Orkubú Vestfjarða byggist á hagkvæmissjónarmiðum fyrir þjóðarheildina. Gert er ráð fyrir, að fyrirtækið sé sameign ríkisins og sveitarfélaga, þar sem hvor aðili um sig gegni veigamiklu hlutverki. Orkuframleiðslan á Vestfjörðum er staðbundið verkefni, og því eðlilegt, að staðarþekking sveitarstjórna komi til við stjórn þessara mála, sem svo mjög varðar hag fólksins og framtíð byggðar í þessum landshluta. Hins vegar krefjast orkuver mikils stofnfjármagns og mikilla fjárhagslegra skuldbindinga og úbyrgðar, sem ríkið eitt megnar að láta í té. Þess vegna er það eðlilegt, að ríkisvaldið með sína fjármálalegu úbyrgð, heildarstjórn og yfirsýn yfir orkumál landsins verði sameignaraðili að Orkubú Vestfjarða, enda verði eignaraðild að fyrirtækinu eigi síður miðuð við markaðshlutdeild en beint framlag fjármuna í formi fjár eða eldri virkjana og veitukerfa. Slík skipulagsleg uppbygging Orkubús Vestfjarða, þar sem íbúarnir taka á sig skyldur samfara rétti til að ráða eigin málum í samvinnu og með aðstoð ríkisvaldsins er besta tryggingin fyrir þjóðhagslega hagkvæmri skipan orkumálanna í þessum landshluta. Samt sem áður verður að gera ráð fyrir, að þrátt fyrir bætt skipulag og meiri hagkvæmni verði ekki lokið gagnvart Vestfjörðum því hlutverki ríkisins í orkumálum að jafna milli landshluta aðstöðu, sem stafar ýmist af mismjöfnum landfræðilegum aðstæðum eða mismunum í orkuframkvæmdum á fyrri tíð. Stefnt er að því, að orkuverð á veitusvæði Orkubús Vestfjarða verði sambærilegt við það, sem best gerist annars staðar í landinu, hvort sem það yrði gert með verðjöfnunargjaldi, svo sem nú er, með sérstökum orkuskatti, sem á yrði lagður, eða með öðrum hætti. En áherla er á það lögð, að grundvöllur verðjöfnunar verði

eigi síður bein framlög ríkisins til kostnaðarsamra framkvæmda, en verðjöfnunargjald á þá, sem búa við hagkvæm orkukerfi.

Með framangreind grundvallarsjónarmið í huga hefur nefndin unnið að verkefni sínu, kynnt sér sjónarmið sveitarfélaga um stofnun Orkubús Vestfjarða og samið frumvarp það til laga sem hér er um að ræða.

Hér fara á eftir skýringar við einstakar greinar frumvarpsins og fylgiskjöl.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Gert er ráð fyrir, að stofnun Orkubús Vestfjarða grundvallist á frjálsum samningum, sbr. 15. gr., 1. mgr. Af þessu leiðir, að í orðalagi greinarinnar felst, að ekki þurfa öll sveitarfélög á Vestfjörðum að vera aðilar að fyrirtækinu. Aftur á móti er þess vænst, að öll sveitarfélögin sjái sér hag í því að eiga aðild að Orkubúi Vestfjarða.

Um 2. gr.

Samkvæmt grein þessari nær hlutverk fyrirtækisins til alls orkuiðnaðar á Vestfjörðum, hvort heldur orkugjafinu er vatnsafl, jarðvarmi, olía eða annað. Orkuvinnsla og orkudreifing heyrir hvorutveggja til verkefna fyrirtækisins. Það er hlutverk fyrirtækisins að virkja vatnsafl og jarðhita, svo að grunnorka Vestfjarða verði að öðru jöfnu framleidd innan landshlutans.

Um 3. gr.

Grein þessi kveður á um félagsformið og eignarhlutdeild.

Rétt þykir, að samvinna ríkisins og sveitarfélaanna á Vestfjörðum í orkumálum þessa landshluta sé í formi sameignarfélags. Er þetta sama félagsform og haft er annars staðar á slíkum landshluta-fyrirtækjum ríkis og viðkomandi sveitarfélaga, svo sem á Landsvirkjun, Laxárvirkjun og Hitaveitu Suðurnesja. Ekki er þó gert ráð fyrir, að eignarhlutdeild sameignaraðila sé í heinu hlutfalli við stofnframlag hvers og eins. Horfst er í augu við þá staðreynd, að sveitarfélögin eru ekki þess megnug að leggja fram reiðufé í stofnframlag í slíkum mæli að raunhæft gildi hafi. Hins vegar er gert ráð fyrir, að þeir aðilar, sem eiga orkumannvirki á Vestfjörðum, hvort heldur er ríki eða sveitarfélög, leggi þau fram til hins nýja fyrirtækis, sbr. um 5. gr.

Skipting eignaraðildar milli ríkisins annars vegar og sveitarfélaganna hins vegar tekur mið af því, að mannvirki Rafmagnsveitna ríkisins á Vestfjörðum hafa verið reist til að þjóna fólkinu í þessum landshluta. Hið háa orkuverð, sem fólkið þar hefir greitt, hefir verið framlag þess til þessara mannvirkja. Með tilliti til þessa og annarra sjónarmiða varðandi markaðshlutdeildina er skipting eignaraðildar milli ríkissjóðs og sveitarfélaganna ákveðinn.

Ákvæðið um skiptingu eignarhlutdeildar sveitarfélaganna innbyrðis byggir á þeirri hugsun, að rétt sé að hlutur hvers einstaklings í þessu almenningsfyrirtæki vegi jafnmikið, hvar sem hann er búsettur á Vestfjörðum. Af þessari reglu leiðir, að eignarhlutföllum verður ekki breytt nema til samræmis við íbúafjölda, sbr. 9. gr. Í því tilfalli, að einhver sveitarfélög verði ekki með í stofnun fyrirtækisins en gerist síðar eignaraðilar, breytast eignarhlutföll innbyrðis milli sveitarfélaganna, þannig að fylgt sé grundvallarreglunni um, að hlutur hvers einstaklings verði hinn sami hvar í sveit sem hann kann að vera settur.

Um 4. gr.

Kveðið er svo á, að ábyrgð sameignenda á skuldbindingum Orkubús Vestfjarða gagnvart kröfuhöfum skiptist innbyrðis samkvæmt eignarhlutföllum. Eignarhlutfall ríkisins er fastákveðið 40%, en eignarhlutfall sveitarfélaganna innbyrðis getur verið breytilegt. Skipting ábyrgðar fer eftir eignarhlutföllum eins og þau eru, þegar ábyrgð verður virk.

Um 5. gr.

Orkubú Vestfjarða hefur starfsemi sína með yfirtöku á rekstri þeim, sem Rafmagnsveitur ríkisins og orkuveitur sveitarfélaga á Vestfjörðum hafa með höndum. Á vegum þessara aðila er öll orkuvinnsla og orkudreifing á Vestfjörðum í dag. Þessari eignayfirlæsi skal fylgja, að Orkubú Vestfjarða yfirtaki skuldir, sem svara til stofnkostnaðar af mannvirkjum þeim, sem það tekur við.

Í eigu sveitarfélaga á Vestfjörðum eru nú Rafveita Ísafjarðar, Rafveita Patrekshrepps, Rafveita Snæfjalla í Snæfjalla- og Nauteyrarhreppi og Rafveita Reykjarfjarðar- og Ögurlhrepps. Reiknað er með, að Orkubú Vestfjarða yfirtaki eignir þessara fyrirtækja svo og eignir annarra sveitarfélaga á Vestfjörðum í Orkumannvirkjum, sem kynni að verða stofnað til á þeim tíma, sem líður, þar til gengið hefir verið frá stofnun Orkubús Vestfjarða.

Gert er ráð fyrir, að eignir, sem ríkissjóður á, tilheyrandi orkuíðnaðinum á Vestfjörðum, verði yfirlæsi til fyrirtækisins á sama hátt og eignir Rafmagnsveitna ríkisins. Hér eru sérstaklega höfð í huga Suður-Fossárvirkjun, sem nú er á framkvæmdastigi.

Um 6. gr.

Ákvæðin um einkaleyfi til handa Orkubúi Vestfjarða eru í samræmi við orkulög nr. 58/1967. en móttast af því, að fyrirtækið er stofnað með frjálsum samkomulagi, sbr. um 1. gr. Hugsa mátti, að eitthvert sveitarfélag, sem réði yfir orkumannvirkjum, kjósi að standa utan við fyrirtækið. Sömuleiðis er um að ræða rafmagnsvirkjun í einkaeign, þar sem er virkjun Jóns Fannbergs í Mjóafirði. Þá má það vera, að eitthvert sveitarfélag, sem er aðili að Orkubúi Vestfjarða, vilji hafa sjálft á hendi einhverja takmarkaða þætti starfrækslunnar innan síns umdæmis. Með tilliti til slíkra tilvika, sem hér hafa verið nefnd, er ráðherra heimilað að gera undanþágu frá einkaleyfi Orkubús Vestfjarða. Gert er þó ráð fyrir, að slíkar undanþágur verði ekki veittar nema að fenginni umsögn stjórnar Orkubús Vestfjarða.

Um 7. og 8. gr.

Þarfnast ekki skýringa.

Um 9. gr.

Tala samanlagðra atkvæða í félaginu breytist samkvæmt breytingum, sem verða á íbúatölu sveitarfélaganna, og af því leiðir breytingu á tölu atkvæða, sem ríkið fer með, þar sem hlutur ríkisins af heildaratkvæðamagni skal jafnan vera 40%.

Gert er ráð fyrir, að ákvæðum þessarar greinar sé beitt á stofnfundi og aukafundum félagsins eftir því sem við á.

Um 10. gr.

Ákvæði þessarar greinar eru í samræmi við ákvæði Orkulaga nr. 58/1967 og almennar reglur um birtingu laga og stjórnvaldaerinda, samkvæmt lögum nr. 64/1943.

Um 11. gr.

Í þessari grein eru almenn ákvæði um valdsvið stjórnar Orkubús Vestfjarða að því er tekur til skuldbindinga. Rétt þykir að takmarka vald hennar gagnvart hverjum einstökum eignaraðila til að skuldbinda hann fjárhagslega með því að áskilja samþykki hvers og eins. Ákvæði þetta á þó því aðeins við, að um fjárskuldbindingar til framkvæmda, nývirkja og endurbóta á mannvirkjum fyrirtækisins sé að ræða, enda myndi þá að jafnaði um háar upphæðir að tefla. Hins vegar þykir ekki ástæða til að gera venjulegan rekstur fyrirtækisins þyngri í vöfum en venja er til, og því þarf ekki sérstakt samþykki aðila. Þegar samanlagðar skuldbindingar og ábyrgðir, sem gengist er árlega undir, nema minna en 10% af brúttótekjum fyrirtækisins næsta ár á undan.

Um 12. gr.

Þarfnast ekki skýringar.

Um 13. gr.

Hér er sams konar ákvæði og nú gildir um Rafmagnsveitur ríkisins.

Um 14. gr.

Æskilegt er, að samningar geti tekist milli aðila um kaup á eignum og réttindum, sem nefnd eru í grein þessari, og að reynt verði til þrautar að ná samkomulagi áður en til eignarnáms kemur.

Um 15., 16. og 17. gr.

Þarfnast ekki skýringa.

Fylgiskjal I.

Jakob Gíslason, fyrrv. orkumálastjóri:

Um eignir Rafmagnsveitna ríkisins á Vestfjörðum, rekstur þeirra o. fl.

Inngangur.

Starfsemi Rafmagnsveitna ríkisins hófst á Vestfjörðum með byggingu Þverárvirkjunar í Strandasýslu, lagningu línu frá henni til Hólmavíkur og endurbyggingu innanbæjarkerfis þar. Virkjunin tók til starfa 1954. Rafmagnsveitur ríkisins yfirtóku um leið rekstur rafveitunnar á Hólmavík. Tveim árum síðar, árið 1956, var lögð lína frá Þverárvirkjun til Drangness, og þorpið og bæir á Selströnd fengu rafmagn.

Það ár lögðu Rafmv. rík. einnig línu frá orkuveri Ísafjarðarkaupstaðar í Engidal til Súðavíkur, endurbyggðu innanbæjarkerfi og tóku við rekstri þess.

Í marsmánuði 1958 tók Reiðhjallavirkjun í Bolungarvík til starfa, en Mjólkár-
virkjun í Arnarfirði í lok júlímánaðar sama ár. Orkuflutningskerfið frá Mjólkár-
virkjun var lagt til Ísafjarðar og allra kaптúnanna á sjálfum Vestfjörðunum,
einnig Bolungarvíkur. Reiðhjallavirkjunin var ekki nægilega stór fyrir Bolungar-
víkurkaптún. Rafmv. ríkisins endurbyggðu innanbæjarkerfi og yfirtóku rekstur í
öllum kaптúnunum nema Patreksfirði.

Í lok árs 1961 höfðu Rafmv. rík. auk þessa lagt raflínur í 69 býli í Stranda-,
Barðastrandar- og Ísafjarðarsýslum, að því er skýrslur herma. Nú eru rafvædd býli
í þessum sýslum talin vera 270—280 að tölu, en órafvædd 60—70.

Áður en Rafmv. rík. hófu starfsemi sína á Vestfjörðum (áramót 1953—54), var
samanlagt afl rafstöðva þar um 2600 kW og árleg orkuvinnsla 2,1 millj. kWh. Nú
í árslok 1975 er afl rafstöðva Rafmv. rík. 14600 kW og annarra 2600 kW, samtals
17200 kW, en árleg orkuvinnsla hjá Rafmv. rík. um 20 millj. kWh, öðrum 8 millj.,
samtals 38 millj. kWh.

Þetta er að afli til tæpl. 4% af afli allra raforkuvera landsins, en orkuvinnslan
2% af heildarorkuvinnslunni. Íbúatala þessa landhluta var í des. 1974 9 940, eða
46% af íbúatölu landsins.

Eignir Rafmagnsveitna ríkisins á Vestfjörðum.

Eftirfarandi tafla I veitir yfirlit yfir eignir Rafmagnsveitna ríkisins samkvæmt
ársreikningi 1974, stofnkostnað, upprunalegan og endurmetinn, svo og afskriftir
og bókfærða eign.

Stofnkostnaðurinn hefur verið endurmetinn fram til ársloka 1973 eftir reglum,
sem stillt var upp á árinu 1969 af nefnd, er þá hafði fjárhag Rafmv. ríkisins sér-
staklega til athugunar. Endurmatið er í meginráttum „uppfærsla“ samkvæmt verð-
lagsvísitölum. Reglurnar gera ráð fyrir, að endurmat fari fram árlega, en það hefur
aðeins verið unnið fram til ársloka 1973.

Afskriftir fara fram árlega og reiknast í hundraðshlutum af endurmetnum stofnkostnaði, eins og hann er í upphafi reikningsársins. Hundraðshlutatölur miðast við endingu („nothæfi“) mannvirkja sem hér segir:

Virkjanir	2.5 % á ári
Dieselstöðvar: hús	3.33% á ári
Dieselstöðvar: vélar og búnaður	6.7 % á ári
Aðalorkuflutningslínur	3.33% á ári
Dreifiveitur í bæjum og sveitum	4.0 % á ári
Hús og lóðir	2.0 % á ári

Tafla I. Eignir Rafmagnsveitna ríkisins á Vestfjörðum 31. des. 1974.

Vatnsaflsstöðvar.	Upprunalegur stofnkostn.	Endurmetinn stofnkostn.	Afskriftir	Bókfærð eign
Reiðhjallavirkjun (400 kW)	13 180	104 523		
Þverárvirkjun (1736 kW)	21 054	117 872		
Mjólkárviðvirkjun, í rekstri (2400 kW) ..	96 821	395 435		
Mjólkárviðvirkjun, í smíðum (5700 kW) .	362 529	362 529		
Samtals	493 584	980 359	231 429	748 930
Dísilstöðvar.				
Sveinseyri (150 kW)	1 893	2 868		
Bíldudalur (500 kW)	10 571	16 404		
Þingeyri (500 kW)	10 091	12 859		
Flateyri (580 kW)	8 292	14 075		
Suðureyri (310 kW)	3 506	4 899		
Bolungarvík (420 kW)	6 148	8 036		
Súðavík (177 kW)	1 978	2 815		
Drangsnes (80 kW)	2 682	4 004		
Hólmavík (1620 kW)	17 917	25 198		
Flatey á Breiðaf. (45 kW)	550	833		
Reykhólar, í smíðum (640 kW)	4	4		
Samtals	63 632	91 995	25 357	66 638
Aðalorkuveitur.				
Aðalorkuveitur, í rekstri	42 691	321 678		
Aðalorkuveitur, í smíðum	3 174	3 174		
Samtals	45 865	324 852	118 743	206 109
Innanbæjarveitur.				
Sveinseyri	3 358			
Bíldudalur	6 708			
Þingeyri	3 777			
Flateyri	4 962			
Suðureyri	6 432			
Bolungarvík	17 107			
Súðavík	6 076			
Drangsnes	866			
Hólmavík	8 005			
Flatey á Breiðaf.	985			
Reykhólar og Borðeyri	1 098			
Samtals	59 374	168 183	77 350	90 833

Sveitaveitur.	Upprunalegur stofnkostn.	Endurmetinn stofnkostn.	Af-skriftir	Bókfærð eign
Sveitaveitur, í rekstri	82 353	188 573		
Sveitaveitur, í smíðum	59 302	59 302		
Samtals	141 655	247 875	60 545	187 330
Aðrar eignir.				
Hús og landareignir	14 260	14 260		
Birgðahús og áhöld	23 511	23 511		
Samtals	37 771	37 771	3 615	34 156
Alls	841 881	1 851 035	517 039	1 333 996

Samandreginn efnahagsreikningur Rafmv.rik. í heild og Vestfjarðasvæðis þeirra sérstaklega í árslok 1974 er sem hér segir (Kkr):

Eignir:	Rafmv. rik. í heild	Vestfjarða-svæðið
Stofnkostn. mannvirkja, endurmetinn til 31/12 '73 ..	9 443 746	1 851 035
÷ afskriftir	3 265 446	517 039
Bókfærð eign í mannv.	6 178 300	1 333 996
Vörubirgðir	177 891	38 410
Sjóður, skuldunautar o. fl.	430 138	92 874
	6 786 329	1 465 280
Skuldir:		
Samningsbundin lán	3 245 861	700 834
Aðrar skuldir	1 672 149	361 044
Eigið fé	1 868 319	403 402
	6 786 329	1 465 280

Um skiptingu áhvílandi skulda á einstök mannvirki eða flokka þeirra gefa ársreikningar og bókhald Rafmv.rik. lítið sem ekkert til kynna. Lán eru jafnvel ekki sundurgreind eftir þeim landshlutum, sem féð er notað í. Hér eru skuldirnar taldar hvíla á Vestfjarðarsvæðinu í réttu hlutfalli við skiptingu bókfærðra eigna milli landshluta.

Afskriftir eru hér settar 1 013 784 Kkr. hærrí en í ársreikningum Rafmv. rik. 1974 og eigið fé þar af leiðandi hér sömu upphæð lægra en í ársreikningunum. Skýring þessa er sú, að í reikningum Rafm. rik. hafa sveitaveiturnar ekki verið afskrifaðar að þeim hluta stofnkostnaðar til, sem greiddur er með fjárveitingum úr ríkissjóði. Hér er þessi hluti afskrifaður á sama hátt og aðrar sveitaveitur.

Í þeim efnahagsreikningi Rafmv. rik. fyrir árið 1974, sem hér er fram settur, er eigið fé (skuldlausar eignir) þeirra í árslok Kkr. 1 868 319. Í útgefnum efnahagsreikningi fyrir árið 1973 er eigið fé Kkr. 3 900 761. Skýring og sundurliðun þessarar lækkunar eigin fjár um Kkr. 2 032 442, er sem hér segir:

„Leiðrétting“ afskrifta sveitaveitna fram til ársloka 1973	928 972
Leiðrétting afskrifta sveitaveitna 1974	84 812
Verðbr. skulda vegna gengis- og vísitölubrevtinga 1974	883 181
Skuldaaukning til greiðslu á rekstrarhalla 1974	135 477

Samtals 2 032 442

Tafla I sýnir einnig upprunalegan stofnkostnað mannvirkjanna á Vestfjörðum, samtals Kkr. 841 881. Endurmetinn stofnkostnaður Kkr. 1 851 035, er þannig 120% hærri en hinn upprunalegi. Fyrir Rafm. rík. í heild eru þessar tölur Kkr. 5 541 797 og 10 051 775, og endurmetinn stofnkostnaður þeirra í heild þannig 81% hærri en hinn upprunalegi en þetta fer að sjálfsögðu mjög eftir aldri mannvirkjanna.

Fylgiskjal II.

RAFVEITA ÍSAFJARÐAR

Efnahagsreikningur 31. desember 1974.

Eignir :

		í þús. kr.	
		1974	1973
Veltufjármunir:			
Sjóður	kr.	61 824	74
Bankainnstæða	—	868 345	11
Gjaldendur	—	12 823 943	6 405
Skuldunautar	—	1 730 637	1 281
Bæjarsjóður Ísafjarðar — vixill	—	400 000	400
Óhafnir vextir	—	79 955	13
Fyrirframgreiðslur	—	38 364	0
Birgðir varahluta og efnis	—	2 070 483	1 966
Birgðir olíu	—	1 024 808	175
		<hr/>	<hr/>
Veltufjármunir alls	kr.	19 098 359	10 325
		<hr/>	<hr/>
Fastafjármunir:			
Virkjanir og dreifikerfi	kr.	31 919 000	35 705
Virkjanir og dreifikerfi	—	5 188 034	2 692
Fossavatnsstífla	—	43 787 399	22 802
Vararafstöð	—	172 083	0
Aðrar fasteignir	—	1 585 600	1 669
Bifreiðir	—	564 078	657
Verkfæri og áhöld	—	163 583	184
Veðskuldabréf	—	291 000	340
Stofnsjóðsinnstæða	—	3 477	3
Bæjarsjóður Ísafjarðar — viðskiptaskuld	—	1 765 260	3 761
		<hr/>	<hr/>
Fastafjármunir alls	kr.	85 439 514	67 813
		<hr/>	<hr/>
Eignir samtals	kr.	104 537 873	78 138
		<hr/>	<hr/>

Ísafirði, 19. ágúst 1975.

Jakob Ólafsson
rafveitustjóri.

	Skuldir :	
	i þús. kr.	
Skammtímaskuldir:	1974	1973
Samþykktir vixlar	kr. 1 435 000	350
Skuldheimtumenn	— 17 583 643	9 165
Ógreiddir vextir	— 764 522	365
Skammtímaskuldir alls	kr. 19 783 165	9 880
Langtímaskuldir:		
Tryggingastofnun ríkisins	kr. 236 722	371
Ríkissjóður	— 122 723	123
Handhafaskuldabréf	— 3 400	3
Framkvæmdasjóður Íslands	— 21 071 000	5 017
Lánasjóður sveitarfélaga	— 2 700 000	3 000
Bjargráðasjóður	— 207 500	0
Langtímaskuldir alls	kr. 24 341 345	8 514
Skuldir alls	kr. 44 124 510	18 394
Eigið fé:		
Endurmat eigna 1969	kr. 44 338 628	44 339
Höfuðstóll	— 16 074 735	15 405
Eigið fé alls	kr. 60 413 363	59 744
Skuldir og eigið fé samtals	kr. 104 537 873	78 138

Framanskráður reksturs- og efnahagsreikningur fyrir Rafveitu Ísafjarðar ásamt reikningi fyrir fjármagnsstreymi og sundurliðunum er saminn eftir bókum fyrir-tækisins að lokinni endurskoðun.

Ísafirði, 19. ágúst 1975.

Endurskoðunarskrifstofa Svavars Pálssonar

Atli Hauksson
löggildur endurskoðandi.

Sundurliðun fastafjármuna.

Virkjanir og dreifikerfi.	Matsverð 1969	Afskrifað 1974	Afskrifað alls 1969/1974	Bókfært verð metinna eigna 31/12 1974
Stíflur	Kr. 4.893.000	Kr. 185.600	Kr. 1.113.600	Kr. 3.779.400
Pípur	— 6.856.000	— 597.000	— 3.582.000	— 3.274.000
Byggingar	— 7.082.000	— 282.700	— 1.696.200	— 5.385.800
Vélar með búnaði	— 14.880.000	— 1.248.700	— 7.492.200	— 7.387.800
Háspennulínur og spennistöðvar	— 3.936.000	— 377.600	— 2.265.600	— 1.670.400
Háspennukerfi, Ísafirði	— 2.374.000	— 140.400	— 842.400	— 1.531.600
Spennistöðvar í bæjarkerfi	— 2.818.000	— 327.700	— 1.966.200	— 851.800
Lágspennukerfi – jörð	— 5.870.000	— 333.000	— 1.998.000	— 3.872.000
Lágspennukerfi – loftlínur	— 1.535.000	— 52.900	— 317.400	— 1.217.600
Ýmiss búnaður	— 2.100.000	— 131.300	— 787.800	— 1.312.200
Götuljósakerfi	— 2.291.000	— 109.100	— 654.600	— 1.636.400
	Kr. 54.635.000	Kr. 3.786.000	Kr. 22.716.000	Kr. 31.919.000
Aðrar fasteignir.				
Áhaldahús	Kr. 1.436.000	Kr. 57.400	Kr. 344.400	Kr. 1.091.600
Túngata 19	— 650.000	— 26.000	— 156.000	— 494.000
	Kr. 2.086.000	Kr. 83.400	Kr. 500.400	Kr. 1.585.600

Virkjanir og dreifikerfi.	Kostnaðarverð	Afskrifað 1974	Afskrifað alls pr. 31/12 1974	Bókfært verð pr. 31/12 1974
Geymsluskúr í rafstöð	Kr. 130.627	Kr. 13.063	Kr. 57.477	Kr. 73.150
Arnardalslína	1.722.476	—	—	—
÷ endurgreitt	1.254.000	—	—	—
Stíflur (Þverlækjarveita)	— 934.756	— 93.475	— 373.900	— 560.856
Stíflur	— 77.791	— 7.780	— 11.670	— 66.121
Spennistöðvar	— 2.031.142	— 126.452	— 231.170	— 1.799.972
Spennistöð Kirkjubóli	— 226.411	— 22.641	— 33.952	— 192.459
Lágspennukerfi – jörð	— 901.238	— 66.857	— 131.183	— 770.055
Háspennukerfi, Ísafirði	— 728.099	— 38.860	— 41.315	— 686.784
Götuljós	— 358.596	— 34.611	— 102.499	— 256.097
Ljósavél	— 300.000	— 30.000	— 45.000	— 255.000
Lágspennukerfi – loftlínur	— 244.911	— 12.245	— 12.245	— 232.666
Ýmiss búnaður	— 43.990	— 2.200	— 2.200	— 41.790
	Kr. 6.446.037	Kr. 495.032	Kr. 1.258.003	Kr. 5.188.034
Fossavatnsstífl.	Kr. 44.341.669	Kr. 554.270	Kr. 554.270	Kr. 43.787.399
Bífreiðir.				
Í-174	Kr. 455.405	Kr. 0	Kr. 454.405	Kr. 1.000
Í-174 – endurbygging 1973	— 350.000	— 87.500	— 175.000	— 175.000
Í-1428	— 373.165	— 74.633	— 251.886	— 121.279
Í-1428 – vél	— 230.686	— 46.137	— 92.274	— 138.412
Jeppakerra	— 20.966	— 4.193	— 12.579	— 8.387
Í-1416	— 160.000	— 40.000	— 40.000	— 120.000
	Kr. 1.590.222	Kr. 252.463	Kr. 1.026.144	Kr. 564.078
Verkfæri og áhöld.				
Vinnuvélar	Kr. 674.903	Kr. 49.057	Kr. 673.903	Kr. 1.000
Skrifstofuvélar	— 337.016	— 1.289	— 336.016	— 1.000
Mælitæki	— 72.645	— 7.264	— 46.348	— 26.297
Rafmótor	— 17.255	— 1.725	— 2.588	— 14.667
Dælur	— 67.102	— 3.355	— 3.355	— 63.747
Önnur verkfæri	— 192.915	— 19.291	— 184.030	— 8.885
Vinnuskúr	— 56.455	— 5.645	— 8.468	— 47.987
	Kr. 1.418.291	Kr. 87.626	Kr. 1.254.708	Kr. 163.583

Fylgiskjal III.

RAFVEITA PATREKSHREPPS

Efnahagsreikningur 31. desember 1975.

Veltufjármunir:

Innstæða á hlr. nr. 3861, L. Í.	kr.	5 623	
Innstæða á hlr. nr. 51, L. Í.	—	343 551	
Innstæða á hlr. nr. 355, Eyrarsparisj.	—	3 471	
Innstæða á sparisjóðsbók 2202	—	48 465	
Innstæða á hlr. nr. 87, S. Í.	—	83 596	
			kr. 484 706
Rafmagnsveitur ríkisins	kr.	6 335 567	
Rafmagnsgjaldendur 1969	—	290 249	
Rafmagnsgjaldendur	—	5 109 102	
Suðurfossárvirkjun	—	85 000	
			— 11 743 418

Fastafjármunir:

Dieselvél D-348	kr.	12 687 323	
÷ afskriftir	—	1 268 732	
			— 11 418 591
Dieselvélar Ruston	kr.	12 768 000	
÷ afskriftir	—	1 276 800	
			— 11 491 200
Dreifikerfi	kr.	60 000 000	
÷ afskriftir	—	4 800 000	
			—
		Kr. 55 200 000	
Aukning 1975	—	3 595 000	
			— 58 795 000
Götulýsing	kr.	9 000 000	
÷ afskriftir	—	900 000	
			— 8 100 000
Stöðvarhús	kr.	7 214 000	
÷ afskrifað	—	288 560	
			— 6 925 440
Áhöld	kr.	150 509	
÷ afskrifað 1975	kr.	11 305	
afskrifað áður	—	124 153	
			— 135 458
			— 15 051
Bífreiðin B-472	kr.	100 000	
÷ Fyrning 1975	kr.	15 000	
Fyrning áður	—	5 000	
			— 20 000
			— 80 000
Áhöld	—		68 563
			—
			Kr. 109 121 969

Skammtímaskuldir:

Skuld á hlr. nr. 340, Eyrarsparisj.	kr.	330 316
Ýmsir skuldheimtumenn	kr.	1 192 750
Ýmsir skuldheimtumenn	—	74 944
Ýmsir skuldheimtumenn	—	135 335
		<hr/>
	—	1 403 029

Lán til langs tíma:

Eyrarsparisjóður	kr.	3 000 000
Byggðasjóður	—	4 000 000
Ríkissjóður	—	216 046
Tryggingastofnun ríkisins	—	100 000
		<hr/>
	—	7 316 046

Höfuðstóll:

Eignir umfram skuldir 1. jan. 1975	kr.	7 463 423
+ endurmat eigna	—	88 384 890
		<hr/>
	Kr.	95 843 313
+ tekjur umfram gjöld samkv. rekstrarreikningi ..	—	4 224 265
		<hr/>
	—	100 072 578
		<hr/>
	Kr.	109 121 969
		<hr/>

Framanskráður rekstrar- og efnahagsreikningur hinn 31. des. 1975 er saminn eftir bókum Rafveitu Patrekshrepps og framkomnum upplýsingum.

Reykjavík, 19. febrúar 1975.

Sigurður Guðmundsson
löggiltur endurskoðandi.

	Endurmat	Bókf. verð 1. jan. 1975
Endurmat eigna 1975.		
Dieselvélar	kr. 12 768 000	kr. 18 021
Dreifikerfi	— 60 000 000	— 248 024
Götulýsing	— 9 000 000	— 103 480
Stöðvarhús	— 7 214 000	— 227 585
	<hr/>	<hr/>
	Kr. 88 982 000	Kr. 597 110
		<hr/>
Bókfært verð 1. jan. 1975	— 597 110	
	<hr/>	
Hækkun vegna endurmats	kr. 88 384 890	
	<hr/>	

Endurmat er tilfært skv. upplýsingum rafveitustjóra.

Fylgiskjal IV.

RAFVEITA SNÆFJALLA

Efnahagsreikningur pr. 31. desember 1975.

Eignir :	
Orkuver við Mýraá	kr. 2 642 000
Afskrifað áður	kr. 227 000
Afskrifað 1975	— 66 000
	<hr/>
	— 293 000
	<hr/>
	kr. 2 349 000
Dreifikerfi í Snæfjallahreppi	kr. 1 071 000
Afskrifað áður	kr. 126 000
Afskrifað 1975	— 45 000
	<hr/>
	— 171 000
	<hr/>
	— 900 000
Dreifikerfi í Nauteyrarhreppi	kr. 10 906 013
+ viðbót á árinu 1975	— 8 693 987
	<hr/>
	Í árslok kr. 19 600 000
Afskrifað 1975	— 700 000
	<hr/>
	— 18 900 000
Blævadalsárvirkjun	kr. 17 051 080
+ viðbót á árinu	— 1 748 920
	<hr/>
	— 18 800 000
Dieselvél	kr. 60 085
Afskrifað áður	kr. 6 000
Afskrifað 1975	— 3 000
	<hr/>
	— 9 000
	<hr/>
	— 51 085
	<hr/>
	Kr. 41 000 085

Skuldir :	
Lán Bjargráðasjóðs	kr. 785 000
Lán Byggðasjóðs	— 4 500 000
Lán Ríkisábyrgðasjóðs	— 7 362 914
Lán Orkusjóðs	— 305 554
Lán Lánasjóðs sveitarfélaga	— 450 000
Lán Brunabótafélags Íslands	— 500 000
Lán Ríkissjóðs	— 3 500 000
Lán Nauteyrarhrepps	— 700 000
	<hr/>
	kr. 18 103 468
Víxillán í Landsbanka Ísafirði	kr. 500 000
Víxillán í Sparisjóði Bolungarvíkur	— 500 000
Ógreiddir vextir og opinber gjöld	— 2 614 146
Lánadrottinnar í viðskiptareikningum	— 3 874 558
	<hr/>
	— 7 488 704
Eignarhlutur Snæfjallahrepps	kr. 2 130 000
Eignarhlutur Nauteyrarhrepps	— 2 130 000
	<hr/>
	— 4 260 000

Ríkisframlag til sveitarf. rafv.	kr.	10 936 000	
Ríkisframlag til sveitarf. 1975	—	170 000	
		<hr/>	— 11 106 000
Rekstrarafgangur 1975	kr.	264 100	
÷ tekjuhali frá fyrra ári	—	222 187	
		<hr/>	— 41 913
			<hr/>
			Kr. 41 000 085
			<hr/>